

Streszczenie

Wpływ różnych sposobów introdukcji na organizację przestrzenną i aktywność jeleni (*Cervus elaphus* L.) wsiedlanych na terenie Nadleśnictwa Kluczbork

Celem badań było poznanie areałów życiowych, nakładanie się areałów i preferencji siedliskowych jeleni. Parametry były analizowane w 5 sezonach roku. Zwierzętami doświadczalnymi były 3 grupy jeleni: miejscowe, z naturalnego siedliska ze Słowacji i z fermy. Badania wykonano na podstawie lokalizacji zwierząt z radiowymi nadajnikami które założono 30 jeleniom. Lokalizacje trwały latach 2014 - 2019. Średnia całoroczna wielkość areałów życiowych wg met. MCP dla wszystkich grup jeleni wynosiła 1310,75 ha, a wg met. Kernel – 1334,69 ha. Średnie wielkości areałów dla byków były 2 – 3 krotnie większe niż dla łąń. Najmniejsze areały miały łąnie rodzime, następnie pochodzenia fermowego, a największe pochodzenia słowackiego. Najmniejsze areały łąń były w okresie wycieleń i odchowu potomstwa, a największe w okresie poza wegetacyjnym. Pokrywanie się areałów życiowych wskazuje, że łąnie rodzime nie występowały razem z innymi jeleniami, a słowackie i fermowe występowały w kilku ugrupowaniach. Preferencje siedlisk wg indeksu Jacoba wykazały, że najbardziej preferowanym siedliskiem były pola uprawne oraz Las wilgotny.

Słowa kluczowe - jelenie, areały, preferencje, pory roku, wsiedlanie.

Abstract

The influence of different methods of introduction on the spatial organization and activity of red deer (*Cervus elaphus* L.) released in the Kluczbork Forest District

The aim of the study was to find out the life acreages, overlap of life acreages and habitat preferences of red deer. These parameters were analyzed in 5 period of the year. The experimental animals consisted of deer of local origin, deer from a natural habitat from Slovakia and from a farm of Hungarian origin. The study was based on the location of animals fitted with radio telemetry transmitters. Tracking lasted from 2014 to 2019. The average year-round size of life acres according to the MCP for all groups of deer was 1310.75 ha., and the Kernel - 1334.69 ha. The average size of life acreages from all periods for stags was 2 to 3 times greater than for hinds. The native hind had the smallest life acreages, followed by the hind of farm origin, and the largest hind of Slovak origin. The smallest hind acreages were during the calving and rearing of offspring, and the largest during the non-vegetation season. The native hind did not occur together with other deer during the entire study period, while Slovak and farm-origin hinds occurred in several groupings. Habitat preferences according to Jacob's index showed that, the most preferred was cultivated fields and moist forests.

Keywords – deer, acreages, preferences, seasons, reintroduction.

Robert Pypka